

Utbildningsinspektion i Gummarksskolan och Klutmarksskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Gummarksskolan och Klutmarksskolan	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Gummarksskolan och Klutmarksskolan och besökt skolorna den 13 och 14 november, 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolorna intervjuades rektorn, lärare, övrig personal och elever i årskurs 6 samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även förskoleklassernas verksamhet samt lektioner i årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser

i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Gummarksskolan och Klutmarksskolan

Gummarksskolan	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	57
Skolbarnsomsorg	30

Klutmarksskolan	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	39
Skolbarnsomsorg	30

Källa: Skolornas statistik

Gummarksskolan och Klutmarksskolan tillhör samma rektorsområde. Till området hör även en förskola och två familjedaghem.

Utbildningen vid skolorna omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6 samt integrerad skolbarnsomsorg.

I rektorsområdet finns en heltidsanställd rektor. Den pedagogiska personalen vid respektive skola arbetar i var sitt arbetslag där förskoleklass, skolbarnsomsorg och årskurs 1–6 ingår.

Eleverna vid skolorna är i huvudsak organiserade i åldersblandade grupper. Förskoleklassen vid respektive skola har bildat separata grupper och verksamheten integreras i varierande omfattning med de lägre årskurserna.

Skolorna ligger cirka en mil sydost respektive nordost om Skellefteå. Skolorna har ett stort upptagningsområde och många elever har skolskjuts. Eleverna vid båda skolorna fortsätter sin skolgång i årskurs 7 i Sörböleskolan.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektörerna bedömer att skolornas elever har förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eleverna utvecklas och når kunskaper enligt de nationella målen i flera av grundskolans ämnen. Emellertid behöver skolorna analysera och vidta lämpliga åtgärder utifrån resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5, speciellt i ämnet matematik. Elever och föräldrar har också i allmänhet liten kännedom om målen i kursplanerna för respektive ämne.

Vidare råder en fokusering på ämnena svenska, matematik och engelska. Förutom i svenska, matematik och engelska genomför inte skolorna någon tydlig systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att respektive skola måste förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i alla ämnen.

Eleverna vid Gummarksskolan ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet. Eleverna upplever också att de har inflytande över sin undervisning och att deras åsikter tas på allvar. Inspektörerna bedömer att Klutmarksskolans arbete med elevinflytande måste förbättras. Där förekommer exempelvis inga regelbundna klassråd och elevernas inflytande över sitt lärande avser främst hur en arbetsuppgift ska redovisas. Eleverna upplever heller inte att de får vara delaktiga i de beslut som fattas och önskar ett större inflytande på verksamheten.

Elever såväl som föräldrar och personal upplever att det generellt råder en god stämning i skolorna. Skolorna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor. I Klutmarksskolan präglas emellertid inte alltid personalens förhållningssätt gentemot de äldre eleverna av tolerans och respekt. Inspektörerna bedömer att skolan behöver arbeta för att öka respekten och toleransen mellan vuxna och äldre elever. Vidare behöver kommunikationen och samverkan mellan båda skolorna och föräldrarna förbättras då föräldrarnas relationer till skolorna inte alltid är förtroendefulla.

Skolornas kvalitetsarbete bör också förbättras. Skolorna bör särskilt utveckla sina metoder för att följa upp och analysera sina resultat samt göra eleverna och föräldrarna delaktiga i kvalitetsarbetet.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolornas kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 – 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Klutmarksskolan saknar ordningsregler (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen).
- Gummarksskolan anordnar inte elevens val (2 kap. 19 – 20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolornas information till eleverna och föräldrarna avseende kursplanernas mål bör förbättras.
- Skolornas analyser av resultaten i de nationella ämnesproven bör förbättras.
- Klutmarksskolans arbete för att öka respekten och toleransen mellan vuxna och äldre elever behöver förbättras.
- Klutmarksskolans arbete med elevinflytande och delaktighet bör förbättras.
- Skolornas arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Åtgärdsprogrammets kvalitet behöver förbättras vid båda skolorna.
- Skolorna bör se över sina rutiner för att säkerställa att stöd omedelbart sätts in när det behövs.
- Kommunikationen och samverkan mellan skolorna och föräldrarna bör förbättras.

- Skolorna måste säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå samtliga mål i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

Kunskaper

Inspektionen visar att barnen i förskoleklassen får goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Inspektörerna fick ta del av väl planerad och genomförd verksamhet som stimulerar till barnens utveckling och lärande.

Vid en redovisning av resultaten för skolorna är det viktigt att beakta att dessa bygger på få elever.

Eleverna i årskurs 2 genomgår diagnoser i läsutveckling en gång per termin enligt den så kallade Skellefteåmodellen. Den visar att andelen elever i Gummarksskolan som uppnått målen har ökat från 40 procent i november till 90 procent i april. Enligt lärarna beror de höjda resultaten på att skolan arbetat fokuserat i ett läs- och skrivutvecklingsprojekt. I Klutmarksskolan är andelen elever som uppnått målen densamma vid båda diagnostillfällena, 87,5 procent.

Tabell 1: Andel elever (i procent) i årskurs 5 år 2006 och 2007 som uppnått målen i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik

	Gummarksskolan		Klutmarksskolan	
	2006	2007	2006	2007
Svenska	92,9	60,0	100	83,3
Engelska	92,9	70,0	65,2	83,3
Matematik	78,6	60,0	65,2	33,3

Källa: Skolornas kvalitetsredovisningar

Skolorna genomför de nationella ämnesproven i årskurs 5. Enligt skolornas statistik har flertalet elever nått målen i svenska och engelska. Resultaten i matematik är dock genomgående lägre vid skolorna jämfört med de andra ämnena. Klutmarksskolans resultat i detta ämne är påfallande lågt. Vidare har Gummarksskolans resultat i svenska och engelska gått ned anmärkningsvärt under det senaste året. Skolorna har analyserat tänkbara orsaker till resultaten och menar att de kan bero på att vissa årskullar har en hög andel elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer att skolorna behöver fortsätta att analysera sina resultat i de nationella ämnesproven, särskilt i ämnet matematik, och tydligare relatera resultaten till skolornas pedagogiska arbete samt vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra dessa.

Inspektörerna bedömer att eleverna, efter ålder och mognad, i allmänhet känner till kunskapsmålen i svenska, matematik och engelska. Emellertid har eleverna generellt begränsad kännedom om kunskapsmålen i övriga ämnen. Vidare har föräldrarna i regel liten kännedom om kunskapsmålen för respektive ämne. Enligt inspektörerna kan detta medföra svårigheter för eleverna att utveckla sin förmåga att själva bedöma sina resultat. Föräldrarnas bristande kännedom om kunskapsmålen kan innebära att föräldrarna inte lika tydligt kan följa och relatera elevernas kunskapsutveckling till målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra informationen till eleverna och föräldrarna avseende kunskapsmålen.

Inspektionen visar att dokumentation av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 inte sker i samtliga ämnen. Förutom i svenska, matematik och engelska genomför inte skolorna någon tydlig systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas mål. Inspektörerna bedömer

att skolorna måste förbättra sitt arbete med att dokumentera så att man följer upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat i alla ämnen.

Skolornas personal deltar i ett skolområdesgemensamt arbete kring betyg och bedömning, där de tillsammans diskuterar kunskapssynen och tolkar kursplanernas mål. Diskussionerna upplevs av personalen som givande och bidrar till att skapa en högre grad av samsyn i såväl målbeskrivningar som i bedömningar.

Utvecklingssamtal genomförs regelbundet med alla elever och med den individuella utvecklingsplanen som grund. Den individuella utvecklingsplanen ska vara framtidsytande och ha sin utgångspunkt i mål att sträva mot i läroplanen och i kursplanerna. Skolornas individuella utvecklingsplaner är inte tydligt framtidsytande. Inspektörerna bedömer att de planer som upprättas i skolorna behöver utvecklas, främst avseende de framtidsytande målbeskrivningarna. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Skolorna har generellt fungerande rutiner för att upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilt stöd. Skolorna har tillsammans tillgång till en specialpedagog. Varje läsår genomför lärarna och specialpedagogen olika kartläggningar och observationer av eleverna för att tidigt upptäcka de behov som finns. Särskilt stöd till elever ges både inom och utom den klass eller grupp eleven tillhör. I intervjuer framkommer dock att stöd utanför den klass eller grupp eleven tillhör dominerar. Emellertid har stödet i form av pedagogiska åtgärder och utformningen av lärandemiljön i klassrummet ökat det senaste läsåret vilket resulterat i att fler elever får sitt stöd inom sin klass eller grupp. Vidare har skolorna även investerat i kompenseringar och hjälpmedel som talsyntes och Daisyspelare samt anpassat studiematerial. Enligt samstämmda uppgifter har alla elever i behov av särskilt stöd åtgärdsprogram. Inspektörerna bedömer dock att kvaliteten på åtgärdsprogrammen varierar. Åtgärdsprogrammen bör förbättras så att de alltid innehåller konkreta och utvärderingsbara mål. Vid intervjuer framkommer också en uppfattning om att stöd inte alltid sätts in direkt när behovet uppstår. Inspektörerna bedömer att skolorna behöver se över sina rutiner för att säkerställa att stöd omedelbart sätts in när det behövs.

I Gummarksskolan har eleverna i samtliga årskurser regelbundna klassråd och elevråd. Inspektionen visar att användningen av dessa kopplas till skolans uppdrag att utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former. Eleverna upplever också att de får vara delaktiga i de flesta beslut som fattas. Inspektionen visar även att eleverna har inflytande över sitt lärande på flera sätt. Eleverna är med och påverkar val av arbetsformer och undervisningens innehåll.

I Klutmarksskolan förekommer inga regelbundna klassråd och elevråd förekommer inte alls. Emellertid har skolan nyligen infört så kallade stormöten där skolans samtliga elever deltar. Dessa stormöten sker inte regelbundet utan ska genomföras när behov uppstår. Eleverna upplever att de inte får vara delaktiga i de beslut som fattas och önskar ett större inflytande på verksamheten. Inspektionen visar att elevernas inflytande över sitt lärande främst avser hur en arbetsuppgift ska redovisas. Något tydligt reellt inflytande över arbetsformer och undervisningens innehåll framkommer inte vid inspektionstillfället. Inspektörerna bedömer att Klutmarksskolan behöver förbättra sitt arbete med elevernas delaktighet och inflytande.

Normer och värden

Inspektörerna bedömer att skolorna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor. Elever såväl som föräldrar och personal upplever att det generellt råder en god stämning i respektive skola. Alla känner alla och yngre samt äldre elever umgås med varandra. Eleverna arbetar och utför aktiviteter tillsammans på ett naturligt sätt, vilket bekräftas av intervjuer och inspektörernas observationer.

Inspektionen visar emellertid att personalens förhållningssätt gentemot de äldre eleverna vid Klutmarksskolan inte alltid präglas av tolerans och respekt. Inspektörerna bedömer att skolan behöver arbeta för att öka respekten och toleransen mellan vuxna och äldre elever. Personalen behöver ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov samt i högre grad respektera varje individs personlighet och arbete.

Inspektörerna bedömer vidare att kommunikationen och samverkan mellan skolorna och föräldrarna bör förbättras. Vid inspektionstillfället framkommer att föräldrarnas relationer till skolorna inte alltid är förtroendefulla. Exempelvis finns en uppfattning bland föräldrar att det är svårt att få gehör av personal för idéer och önskemål.

Numera råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola. Skolornas likabehandlingsplaner omfattar flera verksamheter, exempelvis fritidshem, men innehåller ingen specifik redovisning av verksamheternas olika behov. Vidare är Klutmarksskolans likabehandlingsplan inte förankrad bland eleverna. Inspektörerna bedömer att skolorna måste utveckla respektive plan under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Klutmarksskolan måste också förankra planen hos alla elever. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

På varje skola ska det finnas ordningsregler som syftar till att skapa arbetsro i skolan. Lärare, elever och vårdnadshavare ska känna till vilka regler som gäller och det bör framgå vad konsekvensen blir om eleverna bryter mot dessa.

Det saknas övergripande ordningsregler vid Klutmarksskolan. Gummarksskolan har övergripande ordningsregler men saknar konsekvensbeskrivningar.

Ledning och kvalitetsarbete

Skolorna har i jämförelse med kommunen och riket högre personaltäthet. All personal har pedagogisk utbildning. Det förekommer dock att personal undervisar i ämnen de inte har utbildning för.

Inspektionen visar att rektorn är känd av eleverna och föräldrarna och förtrogen med verksamheten. En allmän uppfattning bland rektorn och personalen är emellertid att de administrativa uppgifterna upptar mycket av rektorns tid och att den pedagogiska ledningen därför kan bli lidande.

Varje skola ska ha en arbetsplan som anger hur skolan ska arbeta mot de nationella målen. Arbetsplanen ska utvärderas varje år. I skolorna finns dokument som kallas arbetsplaner som till form och innehåll liknar skolornas kvalitetsredovisningar. Varje skola ska även upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska även innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder

skolan avser att vidta för att öka måloppfyllelsen. Skolornas kvalitetsredovisningar omfattar enheternas prioriterade mål och de kommunala målen. De redovisar dock inte i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats eller vilka åtgärder som ska vidtas för att öka måloppfyllelsen. Vidare ska kvalitetsredovisningen utarbetas under medverkan av elever och föräldrar ska ges möjlighet att delta i arbetet. Elever eller föräldrar har inte varit delaktiga i skolornas kvalitetsredovisningar och eleverna har generellt ingen kännedom om dess existens. Inspektionen visar också att kvalitetsredovisningen inte upplevs som ett levande dokument bland personalen. Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller förordningens krav. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Inspektionen visar att eleverna vid skolorna överlag har god tillgång till utbildning. Ämnet hem- och konsumentkunskap bedrivs dock i varierande omfattning och i olika årskurser vid skolorna. Inspektionen visar att det råder stora oklarheter huruvida eleverna ges förutsättningar att nå samtliga mål i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolorna behöver säkerställa att alla elever ges förutsättningar att nå samtliga mål i årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Gummarksskolan bedriver inte undervisning i elevens val. Enligt grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val. Undervisningen ska syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Mot bakgrund av ovanstående vill inspektörerna framhålla vikten av att skolan snarast tillgodoser elevernas rätt till utbildning avseende elevens val.

Skolornas lokaler är i de flesta fall anpassade för den verksamhet som bedrivs. Vid inspektionstillfället framkommer dock önskemål om fler grupprum vid Klutmarksskolan. Samtliga skolor har en stimulerande utemiljö i direkt anslutning till skolornas område vilket nyttjas i undervisningen.

Datum	Ort
2008-05-27	Umeå

Veronica Bonivart Säfström
Katarina Sandling Jonsson